

- Carmine dum tālī silvās animōsque ferārum
Thrēicius vātēs et saxa sequentia dūcit,
ecce nurus Ciconum tēctae lymphāta ferīnīs
pectora velleribus tumulī dē vertice cernunt
5 Orphēa percussīs sociantem carmina nervīs.
ē quibus ūna levēs iactātō crīne per aurās,
‘ēn,’ ait ‘ēn, hīc est nostrī contemptor!’ et hastam
vātis Apollineī vōcālia mīsīt in ōra,
quae foliīs praesūta notam sine vulnere fēcīt;
10 alterius tēlum lapis est, quī missus in ipsō
āere concentū victus vōcisque lyraeque est
ac velutī supplex prō tam furiālībus ausīs
ante pedēs iacuit. sed enim temerāria crēscunt
bella modusque abiit īnsānaque rēgnat Erīnys;
15 cūnctaque tēla forent cantū mollīta, sed ingēns
clāmor et īnfrāctō Berecyntia tībia cornu
tympānaque et plausūs et Bacchēī ululātūs
obstrepuēre sonō citharae, tum dēnique saxa
nōn exaudītī rubuērunt sanguine vātis.
20 ac prīmum attonitās etiamnum vōce canentīs
innumerās volucrēs anguēsque agmenque ferārum
maenadēs Orphēī titulum rapuēre triumphī;
inde cruentātīs vertuntur in Orphēā dextrīs
et coeunt ut avēs, sī quandō lūce vagantem
25 noctis avem cernunt, strūctōque utrimque theātrō

- ceum mātūtīnā cervus peritūrus harēna
praeda canum est, vātemque petunt et fronde virentēs
coniciunt thyrsōs nōn haec in mūnera factōs.
hae glaebās, illae dīreptōs arbore rāmōs,
30 pars torquent silicēs; neu dēsint tēla furōrī,
forte bovēs pressō subigēbant vomere terram,
nec procul hinc multō frūctum sūdōre parantēs
dūra lacertōsī fodiēbant arva colōnī,
agmine quī vīsō fugiunt operisque relinquunt
35 arma suī, vacuōsque iacent dispersa per agrōs
sarculaque rastrīque gravēs longīque ligōnēs;
quae postquam rapuēre ferae cornūque minācēs
divulsēre bovēs, ad vātīs fāta recurrunt
tendentemque manūs et in illō tempore primum
40 inrita dīcentem nec quicquam vōce moventem
sacrilegae perimunt, perque os, prō Iuppiter! illud
audītum saxīs intellēctumque ferārū
sēnsibus in ventōs anima exhālāta recessit.
Tē maestae volucrēs, Orpheu, tē turba ferārū,
45 tē rigidī silicēs, tē carmina saepe secūtae
flēvērunt silvae, positīs tē frondibus arbor
tōnsa comās lūxit; lacrimīs quoque flūmina dīcunt
incrēvisse suīs, obstrūsaque carbasa pullō
nāides et dryadēs passōsque habuēre capillōs.
50 membra iacent dīversa locīs, caput, Hebre, lyramque

- excipis: et (mīrum!) mediō dum lābitur amne,
flēbile nescio quid queritur lyra, flēbile lingua
murmurat exanimis, respondent flēbile rīpae.
iamque mare invectae flūmen populāre relinquunt
55 et Mēthymnaeae potiuntur lītore Lesbī:
hic ferus expositum peregrīnīs anguis harēnīs
os petit et sparsōs stillantī rōre capillōs.
tandem Phoebus adest morsūsque īferre parantem
arcet et in lapidem rictus serpentis apertōs
60 congelat et patulōs, ut erant, indūrat hiātus.
 Umbra subit terrās, et quae loca vīderat ante,
cūncta recognōscit quaerēnsque per arva piōrum
invenit Eurydicē cupidīsque amplectitur ulnīs;
hīc modo coniūctīs spatiantur passibus ambō,
65 nunc praecēdentem sequitur, nunc praevious anteit
Eurydicēque suam iam tūtō respicit Orpheus.
 Nōn inpūne tamen scelus hoc sinit esse Lyaeus
āmissōque dolēns sacrōrum vāte suōrum
prōtinus in silvīs matrēs Ēdōnidas omnēs,
70 quae vīdēre nefās, tortā rādīce ligāvit;
quippe pedum digitōs via, quam tum est quaeque secūta,
trāxit et in solidam dētrūsit acūmina terram,
utque suum laqueīs, quōs callidus abdidit auceps,
crūs ubi commīsīt volucris sēnsitque tenērī,
75 plangitur ac trepidāns adstringit vincula mōtū:

sic, ut quaeque solō dēfixa cohaeserat hārum,
 exsternāta fugam frūstrā temptābat, at illam
 lenta tenet rādīx exsultantemque coerces,
 dumque ubi sint digitī, dum pēs ubi, quaerit, et unguēs,
 80 aspicit in teretēs lignum succēdere sūrās
 et cōnāta femur maerentī plangere dextra
 rōbora percussit, pectus quoque rōbora fiunt,
 rōbora sunt umerī; nōdōsaque brachia vērōs
 esse putēs rāmōs, et nōn fallāre putandō.
 85 Nec satis hōc Bacchō est, ipsōs quoque dēserit agrōs
 cumque chorō meliōre suī vīnēta Timōlī
 Pactōlōnque petit, quamvis nōn aureus illō
 tempore nec cārīs erat invidiōsus harēnīs.
 hunc adsuēta cohors, satyrī bacchaeque, frequentant,
 90 at Sīlēnus abest: titubantem annīsque merōque
 rūricolae cēpēre Phrygēs vīctumque corōnīs
 ad rēgem dūxere Midān, cui Thrācius Orpheus
 orgia trādiderat cum Cēcropiō Eumolpō.
 quī simul agnōvit socium comitemque sacrōrum,
 95 hospitis adventū fēstum geniāliter ēgit
 per bis quīnque diēs et iūctās ōrdine noctēs,
 et iam stēllārum sublīme coēgerat agmen
 Lūcifer undecimus, Lūdōs cum laetus in agrōs
 rēx venit et iuvenī Sīlēnum reddit alumnō.
 100 Huic deus optandī grātum, sed inūtile, fēcit

mūneris arbitrium gaudēns altōre receptō.
 ille male ūsūrus dōnīs ait ‘effice, quicquid
 corpore contigerō, fulvum vertātur in aurum.’
 adnuīt optātīs nocitūraque mūnera solvit
 105 Līber et indoluit, quod nōn meliōra petīssēt.
 laetus abit gaudetque malō Berecynthius hērōs
 pollicitīque fidem tangendō singula temptat
 vixque sibī crēdēns, nōn altā fronde virentem
 īlice dētrāxit virgam: virga aurea facta est;
 110 tollit humō saxum: saxum quoque palluit aurō;
 contigit et glaebam: contāctū glaeba potentī
 massa fit; ārentis Cereris dēcerpsit aristās:
 aurea messis erat; dēemptum tenet arbore pōmum:
 Hesperidās dōnāsse putēs; sī postibus altīs
 115 admōvit digitōs, postēs radiāre videntur;
 ille etiam liquidīs palmās ubi lāverat undīs,
 unda fluēns palmīs Danaēn ēlūdere posset;
 vix spēs ipse suās animō capit aurea fingēns
 omnia. gaudētī mēnsās posuēre ministrī
 120 extrūctās dapibus nec tostae frūgis egentēs:
 tum vērō, sīve ille suā Cereālia dextra
 mūnera contigerat, Cereālia dōna rigēbant,
 sīve dapēs avidō convellere dente parābat,
 lammina fulva dapēs admōtō dente premēbat;
 125 miscuerat pūrīs auctōrem mūneris undīs:

fūsile per rictūs aurum fluitāre vidērēs.

- Attonitus novitāte malī dīvesque miserque
effugere optat opēs et quae modo vōverat, ōdit.
cōpia nūlla famem relevat; sitis ārida guttur
130 ūrit, et invīsō meritis torquētur ab aurō
ad caelumque manūs et splendida bracchia tollēns
‘dā veniam, Lēnaee pater! peccāvimus’ inquit,
‘sed miserēre, precor, speciōsōque ēripe damnō!’
mīte deum nūmen: Bacchus peccāsse fatentem
135 restituit pactīque fidē data mūnera solvit
‘nē’ ve ‘male optātō maneās circumlītus aurō,
vāde’ ait ‘ad magnīs vīcīnum Sardibus amnem
perque iugum nītēns lābentibus obviū undīs
carpe viam, dōnec veniās ad flūminis ortūs,
140 spūmigerōque tuum fontī, quā plūrimus exit,
subde caput corpusque simul, simul ēlue crīmen.’
rēx iussae succēdit aquae: vīs aurea tīnxit
flūmen et hūmānō dē corpore cessit in amnem;
nunc quoque iam veteris perceptō sēmine vēnae
145 arva rigent aurō madidīs pallentia glaebīs.

- Ille perōsus opēs silvās et rūra colēbat
Pānaque montānīs habitantem semper in antrīs,
pingue sed ingenium mānsit, nocitūraque, ut ante,
rūrsus erant dominō stultae praecordia mentis.
150 nam freta prōspiciēns lātē riget arduus altō

- Tmōlus in ascēnsū clīvōque extēsus utrōque
Sardibus hinc, illinc parvīs finītur Hypaepīs.
Pān ibi dum tenerīs iactat sua sībila nymphīs
et leve cērātā modulātur harundine carmen
155 ausus Apollineōs prae sē contemnere cantūs,
iūdice sub Tmōlō certāmen vēnit ad inpār.
Monte suō senior iūdex cōnsēdit et aurēs
liberat arboribus: quercū coma caerulea tantum
cingitur, et pendent circum cava tempora glandēs.
160 isque deum pecoris spectāns ‘in iūdice’ dīxit
‘nūlla mora est.’ calamīs agrestibus īsonat ille
barbaricōque Midān (aderat nam forte canentī)
carmine dēlēnit; post hunc sacer ōra retorsit
Tmōlus ad os Phoebī: vultum sua silva secūta est.
165 ille caput flāvum laurō Parnāside vīctus
verrit humum Tyriō saturātā mūrīce pallā
īnstrūctamque fidem gemmīs et dentibus Indīs
sustinet ā laevā, tenuit manus altera plēctrum;
artificis status ipse fuit. tum stāmina doctō
170 pollice sollicitat, quōrum dulcēdine captus
Pāna iubet Tmōlus citharae submittere cannās.
Iūdicium sānctīque placet sententia montis
omnibus, arguitur tamen atque iniūsta vocātur
ūnīus sermōne Midae; nec Dēlius aurēs
175 hūmānam stolidās patitur retinēre figūrā,

- sed trahit in spatium villisque al bentibus inplet
īnstabīlēsque īmās facit et dat posse movērī:
cētera sunt hominis, partem damnātur in ūnam
induiturque aurēs lentē gradientis asellī.
- 180 ille quidem cēlāre cupit turpīque pudōre
tempora purpureīs temptat relevāre tiārīs;
sed solitus longōs ferrō resecāre capillōs
vīderat hoc famulus, quī cum nec prōdere vīsum
dēdecus audēret, cupiēns efferre sub aurās,
- 185 nec posset reticēre tamen, sēcēdit humumque
effodit et, dominī quālēs adspexerit aurēs,
vōce refert parvā terraeque in murmurat haustae
indiciūque suae vōcis tellūre regesta
obruit et scrobibus tacitus discēdit opertīs.
- 190 crēber harundinibus tremulīs ibi surgere lūcūs
coepit et, ut prīmum plēnō mātūruit annō,
prōdidit agricolam: lēnī nam mōtus ab austrō
obruta verba refert dominīque coarguit aurēs.
- Ultus abit Tmōlō liquidumque per āera vectus
- 195 angustum citrā pontum Nepheleidōs Hellēs
Lāomedontēis Lātōius adstitit arvīs.
dextera Sīgēī, Rhoetēī laeva profundī
āra Panomphaeō vetus est sacrāta Tonantī:
inde novae prīmum mōlīrī moenia Troiae
- 200 Lāomedonta videt susceptaque magna labōre

crēscere difficilī nec opēs exposcere parvās
 cumque tridentigerō tumidī genitōre profundī
 mortālem induitur fōrmam Phrygiaeque tyrannō
 aedificat mūrōs pactus prō moenibus aurum.
 205 stābat opus: pretium rēx īnfitiātur et addit,
 perfidiae cumulum, falsīs periūria verbīs.
 ‘nōn inpūne ferēs’ rēctor maris inquit, et omnēs
 inclīnāvit aquās ad avārae lītora Troiae
 inque fretī fōrmam terrās conplēvit opēsque
 210 abstulit agricolīs et flūctibus obruit agrōs.
 poena neque haec satis est: rēgis quoque filia mōnstrō
 poscitur aequoreō, quam dūra ad saxa revīntam
 vindicat Alcīdēs prōmissaque mūnera dictōs
 poscit equōs tantīque operis mercēde negāta
 215 bis periūra capit superātae moenia Troiae.
 nec, pars mīlitiae, Telamōn sine honōre recessit
 Hesiōnēque data potitur. nam coniuge Peleus
 clārus erat dīvā nec avī magis ille superbus
 nōmine quam socerī, siquidem Iovis esse nepōtī
 220 contigit haut ūnī, coniūnx dea contigit ūnī.
 Namque senex Thetidī Prōteus ‘dea’ dīxerat ‘undae,
 concipe: māter eris iuvenis, quī fortibus annīs
 ācta patris vincet maiorque vocābitur illō.’
 ergō, nē quicquam mundus Iove maius habēret,
 225 quamvīs haut tepidōs sub pectore sēserat ignēs,

Iuppiter aequoreae Thetidis cōnūbia fūgit,
in suaque Aeacidē succēdere vōta nepōtem
iussit et amplexūs in virginis ire marīnae.

- Est sinus Haemoniae curvōs falcātus in arcūs,
230 brachia prōcurrunt: ubi, sī foret altior unda,
portus erat; summīs inductum est aequor harēnīs;
lītus habet solidum, quod nec vestīgia servet
nec remorētur iter nec opertum pendeat alga;
myrtea silva subest bicolōribus obsita bācīs.
235 est specus in mediō, nātūrā factus an arte,
ambiguum, magis arte tamen: quō saepe venīre
frēnātō delphīne sedēns, Thetī, nūda solēbās.
illīc tē Pēleus, ut somnō vīncta iacēbās,
occupat, et quoniam precibus temptāta repugnās,
240 vim parat, innectēns ambōbus colla lacertīs;
quod nisi vēnissēs variātīs saepe figūrīs
ad solitās artēs, ausō foret ille potītus;
sed modo tū volucris: volucrem tamen ille tenēbat;
nunc gravis arbor erās: haerēbat in arbore Pēleus;
245 tertia fōrma fuit maculōsae tigridis: illa
territus Aeacidēs ā corpore brachia solvit.
inde deōs pelagī vīnō super aequora fūsō
et pecoris fibrīs et fūmō tūris adōrat,
dōnec Carpathius mediō dē gurgite vātēs
250 ‘Aeacidē,’ dīxit ‘thalamīs potiēre petītīs,

tū modo, cum rigidō sōpīta quiēscet in antrō,
ignāram laqueīs vinclōque innecte tenācī.
nec tē dēcipiat centum mentīta figūrās,
sed preme, quicquid erit, dum, quod fuit ante, refōrmet.’
255 dīxerat haec Prōteus et condidit aequore vultum
admīsītque suōs in verba novissima flūctūs.

Prōnus erat Tītān inclīnātōque tenēbat
Hesperium tēmōne fretum, cum pulchra relictō
Nēreis ingreditur cōsuēta cubilia pontō;
260 vix bene virgineōs Pēleus invāserat artūs:
illa novat fōrmās, dōnec sua membra tenērī
sentit et in partēs dīversās bracchia tendī.
tum dēnum ingemuit, ‘nē’ que ait ‘sine nūmine vincis’
exhibita estque Thetis: cōfessam amplectitur hērōs
265 et potītur vōtīs ingentīque inplet Achille.

Fēlīx et nātō, fēlīx et coniuge Pēleus,
et cui, sī dēmās iugulātī crīmīna Phōcī,
omnia contigerant: frāternō sanguine sontem
expulsumque domō patriā Trāchīnia tellūs
270 accipit. hīc rēgnum sine vī, sine caede gerēbat
Lūciferō genitōre satus patriumque nitōrem
ōre ferēns Cēyx, illō quī tempore maestus
dissimilisque suī frātrem lūgēbat adēptum.
quō postquam Aeacidēs fessus cūrāque viāque
275 vēnit et intrāvit paucīs comitantibus urbem,

quōsque gregēs pecorum, quae sēcum armenta trahēbat,
 haut procul ā mūrīs sub opācā valle reliquit;
 cōpia cum facta est adeundī prīma tyrannī,
 vėlāmenta manū praetendēns supplice, quī sit
 280 quōque satus, memorat, tantum sua crīmina cēlat
 mentīturque fugae causam; petit, urbe vel agrō
 sē iuvet. hunc contrā placidō Trāchīnius ōre
 tālibus adloquitur: ‘mediae quoque commoda plēbī
 nostra patent, Pēleu, nec inhospita rēgna tenēmus;
 285 adicis huic animō mōmenta potentiā, clārum
 nōmen avumque Iovem; nē tempora perde precandō!
 quod petis, omne ferēs tuaque haec prō parte vocātō,
 quāliacumque vidēs! utinam meliōra vidērēs!’
 et flēbat: moveat tantōs quae causa dolōrēs,
 290 Peleusque comitēsque rogant; quibus ille profātur:
 ‘forsitan hanc volucrem, raptō quae vīvit et omnēs
 terret avēs, semper pennās habuisse putētis:
 vir fuit (et—tanta est animī cōstantia—iam tum
 ācer erat bellōque ferōx ad vimque parātus)
 295 nōmine Daedaliōn. illō genitōre creatīs,
 quī vocat Aurōram caelōque novissimus exit,
 culta mihī pāx est, pācis mihi cūra tenendae
 coniugīique fuit, frātrī fera bella placēbant:
 illīus virtūs rēgēs gentēsque subēgit,
 300 quae nunc Thisbaeās agitat mūtāta columbās.

nāta erat huic Chionē, quae dōtātissima fōrma
 mīlle procōs habuit, bis septem nūbilis annīs.
 forte revertentēs Phoebus Maiāque creātus,
 ille suīs Delphīs, hic vertice Cyllenaēō,
 305 vīdēre hanc pariter, pariter trāxēre colōrem.
 spem vēnerīs differt in tempora noctis Apollō;
 nōn fert ille morās virgāque movente sopōrem
 virginis os tangit: tāctū iacet illa potentī
 vimque deī patitur; nox caelum sparserat astrīs:
 310 Phoebus anum simulat praereptaque gaudia sūmit.
 ut sua mātūrus complēvit tempora venter,
 ālipedīs dē stirpe deī versūta propāgō
 nāscitur Autolycus fūrtum ingeniōsus ad omne,
 candida dē nigrīs et dē candentibus ātra
 315 quī facere adsuerat, patriae nōn dēgener artis;
 nāscitur ē Phoebō (namque est ēnīxa gemellōs)
 carmine vōcālī clārus citharāque Philammōn.
 quid peperisse duōs et dīs placuisse duōbus
 et fortī genitōre et prōgenitōre nitentī
 320 esse satam prōdest? an obēst quoque glōria multīs?
 obfuit huic certē! quae sē praeferre Diānae
 sustinuit faciemque deae culpāvit, at illī
 īra ferōx mōta est “factīs” que “placēbimus” inquit.
 nec mora, curvāvit cornū nervōque sagittam
 325 inpulit et meritam trāiēcit harundine linguam.

lingua tacet, nec vōx temptātaque verba sequuntur,
 cōnantemque loquī cum sanguine vīta reliquit;
 quam miser amplexāns ego tum patriumque dolōrem
 corde tulī frātrique piō sōlācia dixī,
 330 quae pater haut aliter quam cautēs murmura pontī
 accipit et nātam dēlāmentātur adēptam;
 ut vērō ārdentem vīdit, quater impetus illī
 in mediōs fuit īre rogōs, quater inde repulsus
 concita membra fugae mandat similisque iuencō
 335 spīcula crābrōnum pressā cervīce gerentī,
 quā via nūlla, ruit. iam tum mihi currere vīsus
 plūs homine est, ālāsque pedēs sūmpsisse putārēs.
 effugit ergō omnēs vëlōxque cupīdine lētī
 vertice Parnāsī potitur; miserātus Apollō,
 340 cum sē Daedaliōn saxō mīsisset ab altō,
 fēcit avem et subitīs pendentem sustulit ālīs
 ōraque adunca dedit, curvōs dedit unguibus hāmōs,
 virtūtem antīquam, maiōrēs corpore vīrēs,
 et nunc accipiter, nūllī satis aequus, in omnēs
 345 saevit avēs aliīsque dolēns fit causa dolendī.’
 Quae dum Lūciferō genitus mīrācula nārrat
 dē cōsorte suō, cursū festīnus anhēlō
 advolat armentī cūstōs Phōcēus Onētor
 et ‘Pēlēu, Peleu! magnae tibi nūntius adsum
 350 clādis’ ait. quodcumque fērat, iubet ēdere Pēleus,

pendet et ipse metū trepidī Trāchīnius ōris;
 ille refert ‘fessōs ad litora curva iuencōs
 adpuleram, mediō cum Sōl altissimus orbe
 tantum respiceret, quantum superesse vidēret,
 355 parsque boum fulvīs genua inclinārat harēnīs
 lātārumque iacēns campōs spectābat aquārum,
 pars gradibus tardīs illūc errābat et illūc;
 nant aliī celsōque exstant super aequora collō.
 templa marī subsunt nec marmore clāra neque aurō,
 360 sed trabibus dēnsīs lūcōque umbrōsa vetustō:
 Nēreidēs Nēreusque tenent (hōs nāvita pontī
 ēdidit esse deōs, dum rētia lītore siccat);
 iūncta palūs huic est dēnsīs obsessa salictīs,
 quam restāgnantis fēcit maris unda palūdem:
 365 inde fragōre gravī strepitāns loca proxima terret,
 bēlua vasta, lupus iuncīsque palūstribus exit,
 oblitus et spūmīs et sparsus sanguine rictūs
 fulmineōs, rubrā suffūsus lūmina flammā.
 quī quamquam saevit pariter rabiēque famēque,
 370 ācrior est rabiē: neque enim ieiūnia cūrat
 caede boum dīramque famem finīre, sed omne
 vulnerat armentum sternitque hostīliter omne.
 pars quoque dē nōbīs fūnestō saucia morsū,
 dum dēfēnsāmus, lētō est data; sanguine lītus
 375 undaque prīma rubet dēmūgītaeque palūdēs.

sed mora damnōsa est, nec rēs dubitāre remittit:
 dum superest aliquid, cūctī coeāmus et arma,
 arma capessāmus coniūnctaque tēla ferāmus!’
 dīxerat agrestis: nec Pēlea damna movēbant,
 380 sed memor admissī Nērēida conligit orbam
 damna sua īferiās exstīnctō mittere Phōcō.
 induere arma virōs violentaque sūmere tēla
 rēx iubet Oetaeus; cum quis simul ipse parābat
 īre, sed Alcyonē coniūnx excitā tumultū
 385 prōsilit et nōndum tōtōs ōrnāta capillōs
 disicit hōs ipsōs colloque īnfūsa marītī,
 mittat ut auxilium sine sē, verbīsque precātur
 et lacrimīs, animāsque duās ut servet in ūnā.
 Aeacidēs illī: ‘pulchrōs, rēgīna, piōsque
 390 pōne metūs! plēnā est prōmissī grātia vestrī.
 nōn placet arma mihī contrā nova mōnstra movērī;
 nūmen adōrandum pelagī est!’ erat ardua turris,
 arce focus summā, fessīs nota grāta carīnīs:
 ascendunt illūc strātōsque in lītore taurōs
 395 cum gemitū adspiciunt vastātōremque cruentō
 ōre ferum, longōs īnfectum sanguine villōs.
 inde manus tendēns in apertī lītora pontī
 caeruleam Pēleus Psamathēn, ut finiat īram,
 ōrat, opemque ferat; nec vōcibus illa rogantis
 400 flectitur Aeacidae, Thetis hanc prō coniuge supplex

accēpit veniam. sed enim revocātus ab ācrī
 caede lūpus perstat, dulcēdine sanguinis asper,
 dōnec inhaerentem lacerae cervīce iuvencae
 marmore mūtāvit: corpus praeterque colōrem
 405 omnia servāvit, lapidis color indicat illum
 iam nōn esse lūpum, iam nōn dēbēre timērī.
 nec tamen hāc profugum cōsistere Pēlea terrā
 fāta sinunt, Magnētas adit vagus exul et illīc
 sūmit ab Haemoniō pūrgāmina caedis Acastō.
 410 Intereā frātrisque suī frātremque secūtīs
 ānxia prōdigīis turbātus pectora Cēyx,
 cōnsulat ut sacrās, hominum oblectāmina, sortēs,
 ad Clarium parat īre deum; nam templa profānus
 invia cum Phlegyīs faciēbat Delphica Phorbās.
 415 cōnsiliū tamen ante suū, fidissima, certam
 tē facit, Alcyonē; cui prōtinus intima frīgus
 ossa recēpērunt, buxōque simillimus ōrā
 pallor obit, lacrimisque genae maduēre profūsīs.
 ter cōnāta loquī, ter flētibus ōra rigāvit
 420 singultūque piās interrumpente querellās
 ‘quae mea culpa tuam,’ dīxit ‘cārissime, mentem
 vertit? ubi est quae cūra meī prior esse solēbat?
 iam potes Alcyonē sēcūrus abesse relicta?
 iam via longa placet? iam sum tibi cārior absēns?
 425 at, putō, per terrās iter est, tantumque dolēbō,

nōn etiam metuam, cūraeque timōre carēbunt.
 aequora mē terrent et pontī trīstis imāgō:
 et lacerās nūper tabulās in lītore vīdī
 et saepe in tumultis sine corpore nōmina lēgī.
 430 nēve tuum fallāx animum fidūcia tangat,
 quod socer Hippotadēs tibi sit, quī carcere fortēs
 contineat ventōs, et, cum velit, aequora plācet.
 cum semel ēmissī tenuērunt aequora ventī,
 nīl illīs vetitum est: incommendātaque tellūs
 435 omnis et omne fretum est, caelī quoque nūbila vexant
 excutiuntque ferīs rutilōs concursibus ignēs.
 quō magis hōs nōvī (nam nōvī et saepe paterna
 parva domō vīdī), magis hoc reor esse timendōs.
 quod tua sī flectī precibus sententia nūllīs,
 440 cāre, potest, coniūnx, nimiumque es certus eundī,
 mē quoque tolle simul! certē iactābimur ūna,
 nec nisi quae patiar, metuam, pariterque ferēmus,
 quicquid erit, pariter super aequora lāta ferēmur.’
 Tālibus Aeolidis dictīs lacrimīsque movētur
 445 sīdereus coniūnx: neque enim minor ignis in ipsō est;
 sed neque prōpositōs pelagī dīmittere cursūs,
 nec vult Alcyonēn in partem adhibēre perīclī
 multaue respondit timidum sōlantia pectus.
 nōn tamen idcirco causam probat; addidit illīs
 450 hoc quoque lēnīmen, quō sōlō flexit amantem:

'longa quidem est nōbīs omnis mora, sed tibi iūrō
 per patriōs ignēs, sī mē modo fāta remittant,
 ante reversūrum, quam lūna bis inpleat orbem.'
 hīs ubi prōmissīs spēs est admōta recursus,
 455 prōtinus ēductam nāvālibus aequore tinguī
 aptārīque suīs pīnum iubet armāmentīs;
 quā rūsus vīsā velutī praesāga futūrī
 horruit Alcyonē lacrimāsque ēmīsīt obortās
 amplexusque dedit trīstīque miserrima tandem
 460 ōre 'valē' dīxit conlāpsaque corpore tōtō est;
 ast iuvenēs quaerente morās Cēyce redūcunt
 ōrdinibus geminīs ad fortia pectora rēmōs
 aequālīque ictū scindunt freta: sustulit illā
 ūmentēs oculōs stantemque in puppe recurvā
 465 concussāque manū dantem sibi signa marītum
 prōna videt redditque notās; ubi terra recessit
 longius, atque oculī nequeunt cognōscere vultūs,
 dum licet, īnsequitur fugientem lūmine pīnum;
 haec quoque ut haut poterat spatiō submōta vidērī,
 470 vēla tamen spectat summō fluitantia mālō;
 ut nec vēla videt, vacuum petit ānxia lectum
 sēque torō pōnit: renovat lectusque torusque
 Alcyonae lacrimās et quae pars admonet absit.
 Portibus exierant, et mōverat aura rudentēs:
 475 obvertit laterī pendentēs nāvita rēmōs

cornuaque in summā locat arbore tōtaque mālō
 carbasa dēdūcit venientēsque accipit aurās.
 aut minus, aut certē medium nōn amplius aequor
 puppe secābātur, longēque erat utraque tellūs,
 480 cum mare sub noctem tumidīs albēscere coepit
 flūctibus et praeceps spīrāre valentius eurus.
 ‘ardua iamdūdum dēmittite cornua’ rēctor
 clāmat ‘et antemnīs tōtum subnectite vēlum.’
 hic iubet; inpediunt adversae iussa procellae,
 485 nec sinit audīrī vōcem fragor aequoris ūllam:
 sponte tamen properant aliī subducere rēmōs,
 pars mūnīre latus, pars ventīs vēla negāre;
 ēgerit hic flūctūs aequorque refundit in aequor,
 hic rapit antemnās; quae dum sine lēge geruntur,
 490 aspera crēscit hiems, omnīque ē parte ferōcēs
 bella gerunt ventī fretaque indignantia miscent.
 ipse pavet nec sē, quī sit status, ipse fatētur
 scīre ratīs rēctor, nec quid iubeatve vetetve:
 tanta malī mōlēs tantōque potentior arte est.
 495 quippe sonant clāmōre virī, strīdōre rudentēs,
 undārum incursū gravis unda, tonitribus aether.
 flūctibus ērigitur caelumque aequāre vidētur
 pontus et inductās aspergine tangere nūbēs;
 et modo, cum fulvās ex īmō vertit harēnās,
 500 concolor est illīs, Stygiā modo nigrior unda,

sternitur interdum spūmīsque sonantibus albet.
 ipsa quoque hīs agitur vicibus Trāchīnia puppis
 et nunc sublimis velutī dē vertice montis
 dēspicere in vallēs īmumque Acheronta vidētur,
 505 nunc, ubi dēmissam curvum circumstetit aequor,
 suspicere īfernō summum dē gurgite caelum.
 saepe dat ingentem flūctū latus icta fragōrem
 nec levius pulsāta sonat, quam ferreus ōlim
 cum lacerās ariēs bālistave concutit arcēs,
 510 utque solent sūmptīs incursū vīribus īre
 pectore in arma ferī prōtentaque tēla leōnēs,
 sīc, ubi sē ventīs admīserat unda coortīs,
 ībat in alta ratīs multōque erat altior illīs;
 iamque labant cuneī, spoliātaque tegmine cērae
 515 rīma patet praebetque viam lētālībus undīs.
 ecce cadunt largī resolūtīs nūbibus imbrēs,
 inque fretum crēdās tōtum dēscendere caelum,
 inque plagās caelī tumefactum ascendere pontum.
 vēla madent nimbīs, et cum caelestibus undīs
 520 aequoreae miscentur aquae; caret ignibus aether,
 caecaque nox premitur tenebrīs hiemīsque suīsque.
 discutiunt tamen hās praebentque micantia lūmen
 fulmina: fulmineīs ārdēscunt ignibus imbrēs.
 dat quoque iam saltūs intrā cava texta carīnae
 525 flūctus; et ut mīles, numerō praestantior omnī,

cum saepe adsiluit dēfēnsae moenibus urbis,
 spē potitur tandem laudisque accēsus amōre
 inter mīlle virōs mūrum tamen occupat ūnus,
 sīc ubi pulsārunt noviēns latera ardua flūctūs,
 530 vastius īnsurgēns decimae ruit impetus undae
 nec prius absistit fessam oppugnāre carīnam,
 quam velut in captae dēscendat moenia nāvis.
 pars igitur temptābat adhūc invādere pīnum,
 pars maris intus erat: trepidant haud sētius omnēs,
 535 quam solet urbs aliīs mūrum fodientibus extrā
 atque aliīs mūrum trepidāre tenentibus intus.
 dēficit ars, animīque cadunt, totidemque videntur,
 quot veniunt flūctūs, ruere atque inrumpere mortēs.
 nōn tenet hīc lacrimās, stupet hic, vocat ille beātōs,
 540 fūnera quōs maneant, hīc vōtīs nūmen adōrat
 bracchiaque ad caelum, quod nōn videt, inrita tollēns
 poscit opem; subeunt illī frāterque parēnsque,
 huic cum pignoribus domus et quodcunque relictum est;
 Alcyonē Cēyca movet, Cēycis in ōre
 545 nūlla nisi Alcyonē est et, cum dēsīderet ūnam,
 gaudet abesse tamen; patriae quoque vellet ad ōrās
 respicere inque domum suprēmōs vertere vultūs,
 vērū, ubi sit, nescit: tantā vertīgine pontus
 fervet, et inductā piceīs ē nūbibus umbra
 550 omne latet caelum, duplicātaque noctis imāgō est.

frangitur incursū nimbōsī turbinis arbor,
 frangitur et regimen, spoliisque animōsa superstes
 unda, velut victrīx, sinuātaque dēspicit undās;
 nec levius, quam sīquis Athōn Pindumve revulsōs
 555 sēde suā tōtōs in apertum ēverterit aequor,
 praecipitāta cadit pariterque et pondere et ictū
 mergit in īma ratem; cum quā pars magna virōrum
 gurgite pressa gravī neque in āera reddita fātō
 fūncta suō est, aliī partēs et membra carīnae
 560 trunca tenent: tenet ipse manū, qua scēptra solēbat,
 fragmina nāvigiū Cēyx socerumque patremque
 invocat heu! frūstrā, sed plūrima nantis in ōre
 Alcyonē coniūnx: illam meminitque refertque,
 illius ante oculōs ut agant sua corpora flūctūs
 565 optat et exanimīs manibus tumultētur amīcīs.
 dum natat, absentem, quotiēns sinit hīscere flūctūs,
 nōminat Alcyonē ipsīsque inmurmurat undīs.
 ecce super mediōs flūctūs niger arcus aquārum
 frangitur et ruptā mersum caput obruit unda.
 570 Lūcifer obscurus nec quem cognōscere possēs
 illā lūce fuit, quoniamque excēdere caelō
 nōn licuit, dēnsīs tēxit sua nūbibus ōrā.
 Aeolis intereā, tantōrum ignāra malōrum,
 dīnumerat noctēs et iam, quās induat ille,
 575 festīnat vestēs, iam quās, ubi vēnerit ille,

ipsa gerat, reditusque sibī prōmittit inānēs.
omnibus illa quidem superīs pia tūra ferēbat,
ante tamen cūctōs Iūnōnis templa colēbat
prōque virō, quī nūllus erat, veniēbat ad ārās
580 utque foret sospes coniūnx suus utque redīret,
optābat, nūllamque sibī praeferret; at illī
hoc dē tot vōtīs poterat contingere solum.

At dea nōn ultrā prō fūctō morte rogārī
sustinet utque manūs fūnestās arceat ārīs,
585 ‘Īrī, meae’ dīxit ‘fidissima nūntia vōcis,
vīse sopōriferam Somnī vėlōciter aulam
exstīnctīque iubē Cēycis imāgine mittat
somnia ad Alcyonēn vērōs nārrantia cāsūs.’
dīxerat: induitur vėlāmina mille colōrum
590 Īris et arquātō caelum curvāmine signāns
tēcta petit iussī sub nūbe latentia rēgis.

Est prope Cimmeriōs longō spēlunca recessū,
mōns cavus, ignāvī domus et penetrālia Somnī,
quō numquam radiīs oriēns mediusve cadēnsve
595 Phoebus adīre potest: nebulae cālīgine mixtae
exhālantur humō dubiaeque crepuscula lūcis.
nōn vigil āles ibī cristātī cantibus ōris
ēvocat Aurōram, nec vōce silentia rumpunt
sollicitīve canēs canibusve sagācior ānser;
600 nōn fera, nōn pecudēs, nōn mōtī flāmine rāmī

hūmānaeve sonum reddunt convīcia linguae.
 mūta quiēs habitat; saxō tamen exit ab īmō
 rīvus aquae Lēthēs, per quem cum murmure lābēns
 invītat somnōs crepitantibus unda lapillīs.
 605 ante forēs antrī fēcunda papāvera flōrent
 innumeraeque herbae, quārum dē lacte sopōrem
 Nox legit et spargit per opācās ūmida terrās.
 iānua, nē versō strīdōrēs cardine reddat,
 nūlla domō tōta est, cūstōs in līmine nūllus;
 610 at mediō torus est ebenō sublīmis in antrō,
 plūmeus, atricolor, pullō vėlāmine tēctus,
 quō cubat ipse deus membrīs languōre solūtīs.
 hunc circā passim variās imitantia fōrmās
 Somnia vāna iacent totidem, quot messis aristās,
 615 silva gerit frondēs, ēiectās lītus harēnās.
 Quō simul intrāvit manibusque obstantia virgō
 Somnia dimōvit, vestīs fulgōre relūxit
 sacra domus, tardāque deus gravitāte iacentēs
 vix oculōs tollēns iterumque iterumque relābēns
 620 summaque percutiēns nūtanti pectora mentō
 excussit tandem sibi sē cubitōque levātus,
 quid veniat, (cognōvit enim) scītātur, at illa:
 ‘Somne, quiēs rērum, placidissime, Somne, deōrum,
 pāx animī, quem cūra fugit, quī corpora dūrīs
 625 fessa ministeriīs mulcēs reparāsque labōrī,

- Somnia, quae vērās aequent imitāmine fōrmās,
Herculeā Trāchīne iubē sub imāgine rēgis
Alcyonēn adeant simulācraque naufraga fingant.
imperat hoc Iūnō.’ postquam mandāta perēgit,
630 Īris abit: neque enim ulterius tolerāre sopōris
vim poterat, lābīque ut somnum sēnsit in artūs,
effugit et remeat per quōs modo vēnerat arcus.
- At pater ē populō nātōrum mīlle suōrum
excitat artificem simulātōremque figūrae
635 Morphea: nōn illō quisquam sollertius alter
exprimit incessus vultumque sonumque loquendī;
adicit et vestēs et cōsuētissima cuique
verba; sed hic sōlōs hominēs imitātur, at alter
fit fera, fit volucris, fit longō corpore serpēns:
640 hunc Icelon superī, mortāle Phobētora vulgus
nōminat; est etiam dīversae tertius artis
Phantasos: ille in humum saxumque undamque trabemque,
quaeque vacant animā, fallāciter omnia trānsit;
rēgibus hī ducibusque suōs ostendere vultūs
645 nocte solent, populōs aliī plēbemque pererrant.
praeterit hōs senior cūnctisque ē frātribus ūnum
Morphea, quī peragat Thaumantidos ēdita, Somnus
ēligit et rūrsus mollī languōre solūtus
dēposuitque caput strātōque recondidit altō.
650 Ille volat nūllōs strepitūs facientibus ālīs

per tenebrās intrāque morae breve tempus in urbem
 pervenit Haemoniam, positisque ē corpore pennīs
 in faciem Cēycis abit sūmptāque figūra
 lūridus, exanimī similis, sine vestibus ūllīs,
 655 coniugis ante torum miserae stetit: ūda vidētur
 barba virī, madidisque gravis fluere unda capillīs.
 tum lectō incumbēns flētū super ōra profūsō
 haec ait: ‘agnōscis Cēyca, miserrima coniūnx,
 an mea mūtātā est faciēs nece? respice: nōscēs
 660 inveniēsque tuō prō coniuge coniugis umbram!
 nīl opis, Alcyonē, nōbīs tua vōta tulērunt!
 occidimus! falsō tibi mē prōmittere nōlī!
 nūbilus Aegaeō dēprēndit in aequore nāvem
 auster et ingentī iactātam flāmine solvit,
 665 ōraque nostra tuum frūstrā clāmantia nōmen
 inplērunt flūctūs.—nōn haec tibi nūntiat auctor
 ambiguus, nōn ista vagīs rūmōribus audīs:
 ipse ego fāta tibī praesēns mea naufragus ēdō.
 surge, age, dā lacrimās lūgubriaque indue nec mē
 670 indēplōrātum sub inānia Tartara mitte!’
 adicit hīs vōcem Morpheus, quam coniugis illa
 crēderet esse suī (flētus quoque fundere vērōs
 vīsus erat), gestumque manus Cēycis habēbat.
 ingemit Alcyonē lacrimāns, mōtatque lacertōs
 675 per somnum corpusque petēns amplexitur aurās

exclāmatque: ‘manē! quō tē rapis? ībimus ūna.’
 vōce suā speciēque virī turbāta sopōrem
 excutit et prīmō, sī sit, circumspicit, illīc,
 quī modo vīsus erat; nam mōtī vōce ministrī
 680 intulerant lūmen. postquam nōn invenit usquam,
 percutit ōra manū laniatque ā pectore vestēs
 pectoraque ipsa fērit nec crīnēs solvere cūrat:
 scindit et altrīcī, quae lūctus causa, rogantī
 ‘nūlla est Alcyonē, nūlla est’ ait. ‘occidit ūna
 685 cum Cēyce suō. sōlantia tollite verba!
 naufragus interiit: vīdī agnōvīque manūsque
 ad discēdentem cupiēns retinēre tetendī.
 umbra fuit, sed et umbra tamen manifēsta virīque
 vērā meī. nōn ille quidem, sī quaeris, habēbat
 690 adsuētōs vultūs nec quō prius, ōre nitēbat:
 pallentem nūdumque et adhūc ūmente capillō
 infēlīx vīdī. stetit hoc miserābilis ipsō
 ecce locō; et quaerit, vestīgia sīquā supersint.
 ‘hoc erat, hoc, animō quod dīvīnante timēbam,
 695 et nē mē fugiēns ventōs sequerēre rogābam.
 at certē vellem, quoniam peritūrus abibās,
 mē quoque dūxissēs: multum fuit ūtile tēcum
 īre mihi; neque enim dē vītae tempore quicquam
 nōn simul ēgissem, nec mors discrēta fuisset.
 700 nunc absēns perī, iactor quoque flūctibus absēns,

et sine mē mē pontus habet. crūdēlior ipsō
 sit mihi mēns pelagō, sī vītam dūcere nītar
 longius et tantō pugnem superesse dolōrī!
 sed neque pugnābō nec tē, miserande, relinquam
 705 et tibi nunc saltem veniam comes, inque sepulcrō
 sī nōn urna, tamen iunget nōs littera: sī nōn
 ossibus ossa meīs, at nōmen nōmine tangam.’
 plūra dolor prohibet, verbōque intervenit omnī
 plangor, et attonitō gemitūs ā corde trahuntur.
 710 Māne erat: ēgreditur tēctīs ad lītus et illum
 maesta locum repetit, dē quō spectārat euntem,
 dumque morātur ibī dumque ‘hic retinācula solvit,
 hoc mihi discēdēns dedit ōscula lītore’ dīcit
 dumque notāta locīs reminīscitur ācta fretumque
 715 prōspicit, in liquidā, spatiō distante, tuētur
 nescio quid quasi corpus aquā, prīmōque, quid illud
 esset, erat dubium; postquam paulum adpulit unda,
 et, quamvīs aberat, corpus tamen esse liquēbat,
 quī foret, ignōrāns, quia naufragus, ōmine mōta est
 720 et, tamquam ignōtō lacrimam daret, ‘heu! miser,’ inquit
 ‘quisquis es, et sīquā est coniūnx tibi!’ flūctibus āctum
 fit propius corpus: quod quō magis illa tuētur,
 hoc minus et minus est mentīs, vae! iamque propinquae
 admōtum terrae, iam quod cognōscere posset,
 725 cernit: erat coniūnx! ‘ille est!’ exclāmat et ūna

ōra, comās, vestem lacerat tendēnsque trementēs
 ad Cēyca manūs ‘sīc, ō cārissime coniūnx,
 sīc ad mē, miserande, redīs?’ ait. adiacet undīs
 facta manū mōlēs, quae prīmās aequoris īrās
 730 frangit et incursus quae praedēlassat aquārum.
 īnsilit hūc, mīrumque fuit potuisse: volābat
 percutiēnsque levem modo nātīs āera pennīs
 stringēbat summās āles miserābilis undās,
 dumque volat, maestō similem plēnumque querellae
 735 ōra dedēre sonum tenuī crepitantia rōstrō.
 ut vērō tetigit mūtum et sine sanguine corpus,
 dīlētōs artūs amplexa recentibus ālīs
 frīgida nēquīquam dūrō dedit ōscula rōstrō.
 sēnserit hoc Cēyx, an vultum mōtibus undae
 740 tollere sit vīsus, populus dubitābat, at ille
 sēnserat: et tandem, superīs miserantibus, ambō
 ālite mūtantur; fātīs obnoxius īsdem
 tunc quoque mānsit amor nec coniugiāle solūtum
 foedus in ālitibus: coeunt fīuntque parentēs,
 745 perque diēs placidōs hībernō tempore septem
 incubat Alcyonē pendentibus aequore nīdīs.
 tunc iacet unda maris: ventōs cūstōdit et arcet
 Aeolus ēgressū praestatque nepōtibus aequor.
 Hōs aliquis senior iūctim freta lāta volantēs
 750 spectat et ad finem servātōs laudat amōrēs:

proximus, aut īdem, sī fors tulit, ‘hic quoque,’ dīxit
 ‘quem mare carpentem substrictaque crūra gerentem
 aspicias,’ (ostendēns spatiōsum in guttura mergum)
 ‘rēgia prōgeniēs, et sī dēscendere ad ipsum
 755 ōrdine perpetuō quaeris, sunt huius orīgō
 Īlus et Assaracus raptusque Iovī Ganymēdēs
 Lāomedōnque senex Priamusque novissima Troiae
 tempora sortītūs; frāter fuit Hectoris iste:
 quī nisi sēnsisset prīmā nova fāta iuventa,
 760 forsitan īferius nōn Hectore nōmen habēret,
 quamvīs est illum prōlēs ēnīxa Dymantis,
 Aesacon umbrōsā fūrtem peperisse sub Īdā
 fertur Alexīroe, Grānīcō nāta bicornī.
 ōderat hīc urbēs nitidāque remōtus ab aulā
 765 sēcētōs montēs et inambitiōsa colēbat
 rūra nec Īliacōs coetūs nisi rārus adībat.
 nōn agreste tamen nec inexpugnābile amōrī
 pectus habēns silvās captātam saepe per omnēs
 aspicit Hesperīēn patriā Cebrenīdā rīpā
 770 iniectōs umerīs siccantem sōle capillōs.
 vīsa fugit nymphē, velutī perterrita fulvum
 cerva lupum longēque lacū dēprēnsa relictō
 accipitrem fluviālis anas; quam Trōius hērōs
 īnsequitur celeremque metū celer urget amōre.
 775 ecce latēns herbā coluber fugientis aduncō

dente pedem strīnxit vīrusque in corpore liquit;
 cum vītā suppressa fuga est: amplectitur amēns
 exanimem clāmatque “piget, piget esse secūtum!
 sed nōn hoc timuī, neque erat mihi vincere tantī.
 780 perdidimus miseram nōs tē duo: vulnus ab angue,
 ā mē causa data est! ego sim scelerātor illō,
 nī tibi morte meā mortis sōlācia mittam.”
 dīxit et ē scopulō, quem rauca subēderat unda,
 sē dedit in pontum. Tēthys miserāta cadentem
 785 molliter excēpit nantemque per aequora pennīs
 tēxit, et optātae nōn est data cōpia mortis.
 indignātur amāns, invītum vīvere cōgī
 obstārīque animae miserā dē sēde volentī
 exīre, utque novās umerīs adsūmpserat ālās,
 790 subvolat atque iterum corpus super aequora mittit.
 plūma levat cāsūs: furit Aesacos inque profundum
 prōnus abit lētīque viam sine fine retemptat.
 fēcit amor maciem: longa internōdia crūrū,
 longa manet cervīx, caput est ā corpore longē;
 aequora amat nōmenque tenet, quia mergitur illō.’